

Anbefalinger til Ekspertgruppens arbejde vedr. en fremtidig beskæftigelsesindsats

Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats skal frem til sommeren 2024 udarbejde anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats. I den forbindelse skal Ekspertgruppen undersøge og komme med forslag til modeller for en reform af beskæftigelsesindsatsen med fokus på større frihed, forenkling og værdighed.

Som led i sit arbejde har Ekspertgruppen fra sommeren 2023 og frem mod årsskiftet deltaget i en række møder med forskellige interessenter på området, herunder kommunerne. I november mødtes Ekspertgruppen med repræsentanter for de nordjyske frikommuner med henblik på at få input og viden fra nogle af de nordjyske frikommuneforsøg, herunder forsøget med Rehabiliteringsteams og lægeattester.

Foruden dialogen om Frikommuneforsøget opfordrede Ekspertgruppen ligeledes de nordjyske kommuner til at bidrage med konkrete anbefalinger til såvel fremtidens sygedagpengeindsats, og herunder overvejelser i forhold til arbejdsskadesager/private forsikringer og deres betydning for varighed på sygedagpenge, samt anbefalinger i forhold til en mere helhedsorienteret indsats for udsatte borgere.

Nedenfor udfoldes de nordjyske kommunernes anbefalinger med henblik på at bidrage til Ekspertgruppens arbejde.

Anbefalinger til fremtidens sygedagpengeindsats, herunder overvejelser omkring arbejdsskadesager/private forsikringer

De nordjyske kommuner anbefaler, at fremtidens sygedagpengeindsats læner sig op ad erfaringerne fra det nordjyske frikommuneforsøg, og at indsatsen - som med resten af beskæftigelsesindsatsen - beror på langt færre proceskrav og en mindre bureaukratisk lovgivning. Overordnet skal indsatsen for sygemeldte tage afsæt i den enkelte og skal tilpasses individuelt til den enkeltes udfordringer og forudsætninger.

Mere konkret foreslås det, at

- Kommunerne udelukkende skal måles på resultater, og på at få sygemeldte afklaret til job eller anden indsats. Med andre ord ønskes det, at de mange proceskrav, der stiller præcise krav til samtaler, indhold i samtaler, indhentning af bestemte lægeattester og afholdelse af bestemte typer møder, herunder møder i rehabiliteringsteamet, fjernes. I stedet måles på antallet af sygemeldte, der raskmeldes samt varighed på sygedagpenge. Fjernelse af proceskrav stiller naturligvis krav til kommunernes opgaveløsning og det vil være relevant at arbejde med tidsfastsatte mål og delmål i planerne for de sygemeldte borgere, hvori der arbejdes med parallelindsatser og individuelle helhedsorienterede beskæftigelsesrettede vurderinger.
- Lovgivningen vendes rundt og baseres på tillid til den enkelte. Borgere skal som udgangspunkt mødes med tillid. Det vil betyde, at orientering om frister mv. bør kommunikeres på en måde, der bidrager til et tillidsbaseret og konstruktivt samarbejde om den sygemeldtes vej tilbage i beskæftigelse. Konkret bør "pligtskrivelser" fjernes fra breve til borgere, ligesom baggrunden for sanktionering skal forklares, så formålet med dette bliver tydeligt, og endelig bør vejledning om ret og pligt ikke indgå i første samtale, men bringes i spil som et redskab, hvis borgeren mod forventning ikke medvirker i indsatsen. Kommunerne skal have en større grad af metodefrihed og

det skal bl.a. være muligt at omlægge vejledning, så den gives som videoinformation (evt. på Jobnet for sygemeldte og virk.dk for arbejdsgivere).

- Set-up'et omkring rehabiliteringsmøder bør gentænkes på en måde, hvor rehabiliteringsmøderne gøres frivillige for borgere at deltage i, og hvor deltagerkredsen kan sammensættes fleksibelt med afsæt i borgerens behov og situation. Desuden bør de faste krav omkring specifik helbredsmæssig dokumentation forud for møderne fjernes og i stedet bør der være fokus på, at møderne skal anvendes ud fra en individuel vurdering omkring kompleksiteten i borgerens situation. Møderne skal være en rettighed for borgerne – og der skal fortsat være pligt til deltagelse, hvis kommunen vurderer, at der skal afholdes møde.
- Jobafklaringsforløbene bør nedlægges og i stedet bør sygemeldte forblive på sygedagpenge. Begrundelsen er, at jobafklaringsforløb er et unødigt processkridt og at det ikke i sig selv bidrager til den sygemeldtes vej tilbage til beskæftigelse. Desuden viser erfaringerne fra frikommuneforsøget i Nordjylland, at proceskravet om at sager om jobafklaringsforløb skal behandles i rehabiliteringsteamet, er sagsforlængende og dermed er med til at fastholde borgere i systemet samtidig med at det øger udgifterne til forsørgelse.
- Revurderingstidspunktet og forlængelsesbestemmelserne i sygedagpengeloven bør fjernes, og at der i stedet indføres en tidsfrist (ml. 26-52 uger på sygedagpenge), hvor ydelsen reduceres for alle sygemeldte borgere med henblik på ens behandling af alle, sygemeldte uanset diagnose/lidelse.
- Der sættes fokus på det forebyggende og tidlige samarbejde mellem borger, virksomhed og jobcenter (gerne i arbejdsgiverperioden), og at det fremhæves i lovgivningen og i dialog med arbejdsmarkeds parter, hvor vigtigt det er, at arbejdsgiverne er aktive medspillere ift. at hjælpe medarbejderen tilbage. I forlængelse heraf anbefales det at afskaffe den eksisterende fast-track ordning, da den er administrativ tung og kun bruges i et meget begrænset omfang. Praksis i dag er, at der er flere sager, hvor den tidlige indsats håndteres udenom fast track ordningen.
- Uarbejdsdygtighedsbegrebet og den kontinuerlige vurdering omkring dette bibeholdes i sygedagpengeloven. Dog med en konkretisering af, at uarbejdsdygtighed ikke nødvendigvis hænger sammen med, om man er rask eller syg.
- Tidlige og kontinuerlige samtaler med alle sygemeldte fastholdes og fremhæves, idet det er et af de vigtigste redskaber i indsatsen. Dog skal samtalerne kunne afholdes uden de fastsatte proceskrav til form og interval.
- Vigtigheden af delvis raskmelding så tidligt som muligt i sygeforløbene samt virksomhedsrettede indsatser fortsat er mulige – dog uden proceskrav vedr. form og interval.
- Mulighederne for kompetenceudvikling/opkvalificering fastholdes og synliggøres endnu mere - dog uden proceskrav ift. varighed af sygemelding eller lignende.
- Reglerne vedrørende løntilskud gøres mere simple, hvis det reelt er et værktøj, som ønskes anvendt på sygedagpengeområdet.

Overvejelser i forhold til arbejdsskadesager/private forsikringer og deres betydning for varighed på sygedagpenge

Arbejdet med at hjælpe sygemeldte borgere tilbage i beskæftigelse tager i høj grad udgangspunkt i at finde et godt match mellem den sygemeldtes kompetencer, eventuelle (blivende) skånehensyn og behovet på arbejdsmarkedet. Med andre ord arbejdes der med at finde en god balance mellem borgernes "kunnen" og den helbredsmæssige situation, sådan at der kan laves et godt match med en jobfunktion.

Såvel arbejdsskadesager som private forsikringer tager udgangspunkt i den helbredsmæssige situation, f.eks. når mén-grad skal belyses. Ofte vil der være behov for undersøgelser, tid til behandling, udarbejdelse af skriftlige, lægelige vurderinger mv., før der kan siges noget endeligt om den helbredsmæssige situation. Disse ting kan, forståeligt nok, skabe en forskydning i den sygemeldtes fokus på at komme tilbage i beskæftigelse, og kan også gøre det vanskeligt for rådgiveren/sagsbehandleren at iværksætte aktiviteter, som skal understøtte tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Et stort fokus på den helbredsmæssige situation, og hvad borgeren *ikke* kan, som følge af denne situation, kan forstyrre billedet af, hvad borgeren rent faktisk kan *på trods af* de helbredsmæssige udfordringer.

Med henblik på et mere smidigt samarbejde og på at opløse nogle af de indlejrede paradokser og modsætningsforhold mellem sygedagpengelovgivningen på den ene side og de private forsikringer på den anden, anbefales det at være opmærksom på følgende:

- Et tæt samarbejde mellem jobcentrene, AES og de private forsikringer med dialog/fællesmøder så tidligt som muligt i sygeforløbet er derfor meget vigtigt, med henblik på at få hjulpet de sygemeldte borgere hurtigst og bedst muligt tilbage til arbejdsmarkedet.
- Afgørelser (evt. midlertidige) så tidligt som muligt i arbejdsskadesagerne og forsikringsagerne er ligeledes meget ønskeligt, så fokus kan flyttes fra erstatningsmuligheder til de fremtidige muligheder på arbejdsmarkedet.
- Der har tidligere været møder mellem AES og Jobcentrene omkring konkrete sager – det såkaldte "Rejsehold", og det fungerede godt. Her kunne de faglige organisationer ligeledes tænkes ind, mhp. at man i et tæt samarbejde afdækker muligheder og kompetencer hos den enkelte, frem for at der lægges vægt på det, den sygemeldte ikke længere er i stand til.
- Der ses nogle af de samme mekanismer ift. ansøgninger om seniorpension, hvor incitamenterne til at arbejde mere end 15 timer er meget små, og hvor der kan opstå et krydsfelt i samarbejdet, når kommunen skal understøtte den sygemeldte i at komme tilbage i beskæftigelse, mens en anden myndighed foretager vurdering af, hvorvidt der er berettigelse til at træde ud af arbejdsmarkedet.

Anbefalinger med henblik på at fremme en mere helhedsorienteret indsats

De nordjyske kommuner vurderer – i lighed med mange andre, herunder Reformkommissionen - at der er behov for en endnu mere helhedsorienteret og koordineret indsats over for de mest udsatte og komplekst udfordret borgere. Desuden bør indsatsen baseres på en række grundlæggende præmisser;

- Muligheden for at arbejde helhedsorienteret bør integreres i såvel beskæftigelseslovgivningen som andre sektorlovgivninger. Der skal skabes konsensus om, at beskæftigelse ikke blot er et middel,

når vi taler om de mest udsatte borgere, men også et middel til et bedre liv. Job bidrager til at løse sociale problemer og en tilknytning til arbejdsmarkedet øger den enkeltes mestringsevne.

- Der skal kun arbejdes med én plan uanset hvor mange myndigheder, borger er i kontakt med og fagpersoner fra de forskellige myndigheder og sektorlovgivninger skal sikre koordineringen – ikke borgeren.
- Samarbejdet om en helhedsorienteret indsats skal understøttes digitalt, for hvis ikke systemerne taler sammen kan dette i sig selv blive en hæmsko for det koordinerede og helhedsorienterede arbejde. Kommunerne skal have mulighed for at sikre bedre integration mellem de forskellige IT-systemer og data skal kunne overføres og deles under hensyn til GDPR-reglerne. Dette kalder på en opblødning eller ændring af de enkeltes loves databekendtgørelser.

Med andre ord anbefaler de nordjyske kommer, at

- En helhedsorienteret indsats integreres i reviderede sektorlovgivninger, herunder beskæftigelseslovgivningen, fremfor at den helhedsorienteret indsats og mindset implementeres i en særlov som f.eks. HOI-loven. Det er nødvendigt, at der i de enkelte sektorlovgivninger opstilles fælles formål, herunder at beskæftigelse ses som en vej til øget mestringsevne. Som det er i dag, kan forskellige mål og mindset i de enkelte sektorlovgivninger vanskeliggøre en klar retning i samarbejdet. Eksempelvis er indsatser efter beskæftigelsesloven et "ret og pligt" tilbud, imens tilbud efter serviceloven kun gives hvis borger er motiveret for indsatsen.
- Udsatte borgere (ikke defineret i regerings udspil) forbliver omfattet af beskæftigelseslovgivningen med henblik på at øge deres tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed øge deres mestringsevne og forbedre deres livsvilkår for dem selv og deres børn. Naturligvis i et tæt og koordineret samspil og samarbejde med andre fagområder, herunder social- og sundhedsområdet
- Sektorlovgivningen på social- og sundhedsområdet ligeledes får fokus på job og beskæftigelse, som middel til at fremme den enkeltes mestringsevne.
- Kommunerne får både de lovgivningsmæssige rammer og de økonomiske incitamenter til at arbejde med job som middel for udsatte borgere. Eksempelvis skal kommunerne gives frihed til at træffe beslutning omkring hensigtsmæssig organisering og opgavefordeling, som tager afsæt kommunes muligheder og borgeres udfordringer og forudsætninger. Dertil kommer, at der bør være en anerkendelse af, at en helhedsorienteret indsats tager tid og kræver investeringer i eksempelvis IPS-indsatser. Derfor bør besparelser, der følger af færre proceskrav og mindre bureaukrati omlægges til aktive indsatser til gruppen for en helhedsorienteret indsats.
- Proceskrav minimeres med henblik på at der i samarbejde med borger og andre myndigheder kan træffes beslutning om individuelt tilpasset indsatser, og at indsatser lige såvel kan være sociale indsatser som sundhedsindsatser, blot det er med fokus på at fremme mulighederne for at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Som det er i dag, kan forskellige lovgivninger med forskellige proceskrav vanskeliggøre samarbejdet.
- Der skabes mulighed for fleksible og integrerede IT-systemer, der muliggør samarbejdet på tværs af sektorlovgivningerne. Som det er i dag, tilskriver beskæftigelseslovgivningen og dertilhørende

databekendtgørelse, at en række oplysninger skal registreres og indberettes til Det Fælles Datagrundlag. Dette bevirker, at fagsystemerne i dag er bygget op omkring disse krav og kan hindre fleksibilitet i it-løsningen med henblik på at sikre en mere koordineret og helhedsorienteret indsats.